

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

3.5.2022

Janne Huovari

Talouden näkymät

- Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan
- Kiinan koronatilanne
- Inflaation kiihtyminen ja keskuspankkien koron nostot
- Kotitalouksien ostovoima heikkenee

Kehyspoikkeuksien hallituskausi

- Hallitus luopui väliaikaisesti keväällä 2020 täysin kehyksistä koronapandemian seurauksena.
- Lisäksi hallitus korotti keväällä 2021 aiemmin HO:ssa sovittua kehystasoa koronapandemian terveys- ja talouspoliittisten vahinkojen minimoimiseksi.
- Vuoden 2020 kehyksistä luopuminen oli äärettömän epävarmuuden olosuhteissa perusteltu.
- Myöskin kehysten nostaminen keväällä 2021 oli kertaluontoisena toimenpiteenä perusteltu, mutta uskottavuuden takaamiseksi olisi tänä keväänä normaalioloissa tullut tiukasti pitäytyä asetetussa kehystasossa.
- Näin erityisesti, koska talous oli toipunut hyvin koronapandemiasta, ja inflaatiopaineet olivat kasvaneet.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan

- Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan muutti kuitenkin tilanteen uudelleen myös kehysten kannalta.
- Muuttuneen turvallisuustilanteen vaatimat panostukset on tehtävä siinä laajuudessa mikä arvioidaan tarpeelliseksi.
- Hallituksen päätökset määrärahojen lisäämisestä maanpuolustukseen, huoltovarmuuteen ja pakolaisten avustamiseen ovat perusteltuja.
- Panostukset vihreän siirtymän nopeuttamiseksi ovat sinänsä perusteltuja, mutta täytyy ottaa huomioon myös RRF:ssä vihreään siirtymään osoitetut määrärahat ja reaalitalouden resurssit. Resursseihin nähden liian nopea rahoituksen lisäys johtaa hintojen nousuun, ei siirtymän nopeutumiseen.

Päätöksiä määrärahoista

- Parlamentaarisesti on sovittu, että Suomen tavoitteena on nostaa tutkimus- ja kehittämismenot 4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä. Tässä kehyksissä otetaan ensimmäiset askeleet tavoitteen täytäntöönpanosta. Kannatettava tavoite, mutta täytyy huomioida koulutetun työvoiman saanti.
- Turvattomana aikana tarvitsemme kansallista yhtenäisyyttä. Tämän vuoksi hallituksen päätös sosiaaliturvan ennenaikaisesta korottamisesta kohonneiden elinkustannusten perusteella on perusteltu. Yleinen hintojen nousun kompensointi ei olisi perusteltua.

Talouspolitiikan suuntaviivat

- Ennusteet äärimmäisen epävarmoja. Suuren epävarmuuden olosuhteissa talouspolitiikan fokus pitää olla lähitulevaisuudessa.
- Heikentynyt turvallisuustilanne edellyttää lisäpanostuksia valtion budjetista.
- Finanssipolitiikasta ei pidä tehdä ylimääräistä epävakauden lähdettä. Nyt ei ole yleisten veronalennusten tai kriisiin liittymättömien uusien menojen aika.
- Kriisinkin aikana on syytä etsiä ratkaisuja talouden rakenteellisiin haasteisiin, vaikka nyt ei olekaan otollinen aika vaikeille talouspoliittisille päätöksille.
- Myös kriisioloissa tehdyt tarpeelliset menojen lisäykset tulevat maksettaviksi ja tehdyt panostukset ovat jostain muusta pois.

